

BO-1166/1167

Seat No. _____

Second Year B. A. (Sem. - IV) Examination
March / April - 2014

(1) Economics : CE-404 (Indian Economy - II)
(First Subsidiary)

(2) Co-operation : CE-404 (Co-operation Mgmt.)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

(1) Economics : CE-404 (Indian Economy - II)
(First Subsidiary)

સૂચના : બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

૧ આયોજનનો અર્થ જણાવી, ભારતીય આયોજનની મર્યાદાઓ ચર્ચો.

અથવા

૧ ઉદારીકરણ એટલે શું ? ભારતની ઉદારીકરણની નીતિના લાભ જણાવો.

૨ ભારતની હરિયાણી ક્રાંતિનું મૂલ્યાંકન કરો.

અથવા

૨ (અ) ભારતીય અર્થતંત્રમાં કૃષિક્ષેત્રનું મહત્ત્વ જણાવો.

(બ) નિયંત્રિત ખેતપેદાશ વેચાણવ્યવસ્થા વિષે લખો.

૩ ભારતમાં ગૃહ અને નાના ઉદ્યોગોનું મહત્ત્વ અને સમસ્યાઓ ચર્ચો.

અથવા

૩ (અ) ભારતીય અર્થતંત્રમાં ઔદ્યોગિક વિકાસનું મહત્ત્વ જણાવો.

(બ) ભારતની ૧૯૯૧ની ઔદ્યોગિક નીતિ વિષે લખો.

BO-1166/1167]

1

[Contd...

૪ ભારતના ઔદ્યોગિકક્ષેત્રના વિકાસમાં જાહેરક્ષેત્રનો ફાળો જણાવો.

અથવા

૪ ભારતના આર્થિક વિકાસમાં સહકારી પ્રવૃત્તિઓનું મહત્ત્વ જણાવો.

૫ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : (ગમે તે સાત)

- (૧) ભારતીય આયોજનની સિદ્ધિઓ જણાવો.
- (૨) ભારતીય આયોજનના ઉદ્દેશો કયા છે ?
- (૩) ભારતમાં ઉદારીકરણના ગેરફાયદા જણાવો.
- (૪) ભારતમાં નીચી ખેતઉત્પાદકતા માટે કયા કારણો જવાબદાર છે ?
- (૫) જમીન સુધારાનું મહત્ત્વ જણાવો.
- (૬) “ભારતના મંદવિકાસ માટે ખેતી પ્રાધાન્ય અવસ્થા નહીં, પરંતુ પછાત ખેતી જવાબદાર છે” - ચર્ચો.
- (૭) નાના અને ગૃહુદ્યોગના વિકાસના માપદંડો જણાવો.
- (૮) ખાનગીક્ષેત્રનો અર્થ સમજાવો.
- (૯) ભારતના ઔદ્યોગિક વિકાસના વલણો જણાવો.
- (૧૦) ઔદ્યોગિક વિકાસ માટે ખેતવિકાસ જરૂરી છે ? શા માટે ?
- (૧૧) સ્પેશીયલ ઇકોનોમીક ઝોન (SEZ) વિષે લખો.
- (૧૨) સહકાર એટલે શું ? ઉદાહરણ આપી સમજાવો.

(2) Co-operation : CE-404 (Co-operation Mgmt.)

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

૧ સહકારી વ્યવસ્થાપનનો અર્થ સમજાવી, તેનાં સ્વરૂપો અને કાર્યો સમજાવો.

અથવા

૧ સહકારી નેતાગીરીનું મહત્ત્વ જણાવી, આદર્શ સહકારી નેતાગીરીનાં લક્ષણો ચર્ચો.

૨ સહકારી વ્યવસ્થાપનમાં કારોબારીનું સ્થાન અને ફાળો સમજાવો.

અથવા

૨ ગ્રાહક સહકારી પ્રવૃત્તિની કામગીરી રજૂ કરી, તેનું વ્યવસ્થાપન સમજાવો.

૩ ઔદ્યોગિક સહકારી પ્રવૃત્તિનાં કાર્યો રજૂ કરી, ઔદ્યોગિક સહકારી મંડળીઓના સંબંધો ચર્ચો.

અથવા

૩ સહકારી ચોખાની મિલોનાં કાર્યો રજૂ કરી, સહકારી ચોખાની મિલોનું વ્યવસ્થાપન સમજાવો.

૪ નાબાર્ડનો કૃષિ વિકાસ અને ગ્રામ વિકાસમાં ફાળો સમજાવો.

અથવા

૪ જાહેર વિતરણમાં સહકારી ક્ષેત્રની ભૂમિકા અને કાર્યરીતિ સમજાવો.

૫ ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : (ગમે તે સાત)

(૧) સહકારી વ્યવસ્થાપનમાં જિલ્લા રજિસ્ટ્રારની ભૂમિકા ચર્ચો.

(૨) સહકારી વ્યવસ્થાપનની મુખ્ય ખામીઓ જણાવો.

(૩) ખાંડ સહકારી મંડળીનાં કાર્યો જણાવો.

(૪) જાહેર વિતરણ વ્યવસ્થાનો અર્થ સમજાવો.

BO-1166/1167]

3

[Contd...

- (પ) કામદાર સહકારી પ્રવૃત્તિના ઉદ્દેશ્યો રજૂ કરો.
- (દ) બાંધકામ સહકારી પ્રવૃત્તિનાં કાર્યો જણાવો.
- (ઝ) NABARD નું આખું નામ આપો.
- (ટ) NDDB નું આખું નામ આપો. તેનું વડુમથક ક્યાં આવેલું છે ?
- (ડ) બાંધકામ સહકારી મંડળીઓના પ્રકારો જણાવો.
- (૧૦) 'જાહેર વિતરણ વ્યવસ્થા અને સહકારનો સમાનતાનો સિદ્ધાંત' યથાર્થતા ચર્ચો.
- (૧૧) વિવિધલક્ષી મંડળીઓનો ગ્રામ વિકાસમાં ફાળો સમજાવો.
- (૧૨) આદર્શ સહકારી વ્યવસ્થાપન માટે તમારાં સૂચનો આપો.
-